

मा. सर्वोच्च न्यायालयातील रिट याचिका
क्रमांक २३१/२०१० शक्ती वाहिनी विरुद्ध
भारत सरकार व इतर याचिकेतील दिशा
निर्देशाचे अनुपालन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक - न्यायाप्र- ०५१८/प्र.क्र.३८७(भाग-१)/विशा-६

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक - १९ डिसेंबर, २०२३.

वाचा :- १. मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांनी रिट याचिका क्र.२३१/२०१०, शक्ती वाहिनी विरुद्ध भारत सरकार व इतर या याचिकेतील दिनांक २७.०३.२०१८ रोजीचे आदेश.

२. उप सचिव, गृह मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दि.३१ मे, २०१८ रोजीचे पत्र.

३. मा. अपर मुख्य सचिव (गृह), यांचे अध्यक्षतेखाली दि.१५.१२.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

परिपत्रक :-

मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांनी रिट याचिका क्र. २३१/२०१०, शक्ती वाहिनी विरुद्ध भारत सरकार व इतर या याचिकेत दि.२७.०३.२०१८ रोजीच्या आदेशान्वये ऑनर किलिंगबाबत प्रतिबंधात्मक, उपचारात्मक आणि दंडात्मक उपाय सुचविले आहेत. सदर उपाय आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना ऑनर किलिंगपासून संरक्षण पुरवून ऑनर किलिंगच्या घटनांना प्रतिबंध करण्यासाठी आवश्यक आहेत.

२. मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांनी रिट याचिका क्र. २३१/२०१०, शक्ती वाहिनी विरुद्ध भारत सरकार व इतर या याचिकेत दि.२७.०३.२०१८ रोजीच्या आदेशान्वये दिलेल्या सूचनांचे अनुपालन करण्यासंबंधी पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी राज्यातील सर्व पोलीस घटकांना सूचना द्याव्यात तसेच सदर न्यायालयीन आदेशाचे तंतोतंत पालन व्हावे त्याअनुषंगाने अनुपालनासंबंधी त्रैमासिक आढावा घेण्यात यावा.

३. आंतरजातीय किंवा आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना सुरक्षा पुरविण्याच्या अनुषंगाने विशेष कक्ष (Special Cell) पुढीलप्रमाणे असेल.

१. पोलीस अधिक्षक / पोलीस आयुक्त	अध्यक्ष
२. जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी	सदस्य
३. जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी	सदस्य सचिव

सदर विशेष कक्ष (Special Cell) आंतरजातीय / आंतरधर्मीय विवाहाबद्दल प्राप्त होणाऱ्या सर्व प्रकारच्या तक्रारींची योग्यरीत्या दखल घेवून तात्काळ कार्यवाही करेल. तसेच, दाखल प्रकरणे, संवेदनशील क्षेत्र याबाबत त्रैमासिक आढावा घेईल.

४. मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांनी रिट याचिका क्र. २३१/२०१०, शक्ती वाहिनी विरुद्ध भारत सरकार व इतर या याचिकेत दि.२७.०३.२०१८ रोजीच्या आदेशाच्या जिल्हांतर्गत अंमलबजावणीसाठी निर्माण करण्यात आलेल्या संस्थात्मक यंत्रणेच्या कार्याचा आढावा तसेच सदर न्यायालयीन आदेशाची अंमलबजावणीचा त्रैमासिक आढावा जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समिती

घेईल तसेच सदर आढाव्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करील. सदर समितीची रचना पुढीलप्रमाणे असेल.

१) जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी	अध्यक्ष
२) संबंधित जिल्ह्यातील महानगरपालिका आयुक्त	सदस्य
३) पोलीस अधिक्षक / पोलीस आयुक्त	सदस्य
४) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी	सदस्य
५) महिला व बाल विकास अधिकारी	सदस्य सचिव

सदर समितीचे कार्य पुढीलप्रमाणे असेल :-

अ) आंतरजातीय / आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना आवश्यकतेप्रमाणे सुरक्षागृहाची (Safe Houses) मदत पुरविण्याची दक्षता घेईल. सदर सुरक्षागृह अशा ठिकाणी असावे जेथे पोलीस संरक्षण देता येईल.

ब) आंतरजातीय / आंतरधर्मीय विवाह करणाऱ्या जोडप्यांना सुरुवातीला एका महिन्यासाठी नाममात्र शुल्कावर सुरक्षागृह उपलब्ध करून देण्यात यावे. तदनंतर, प्रकरणाचे गांभीर्य लक्षात घेता जास्तीत जास्त एका वर्षापर्यंत सुरक्षागृह उपलब्ध करून देण्यात यावे. सदर सुरक्षागृहाची व्यवस्था सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून व्यवस्था करण्यात यावी व तेथे पुरेशी पोलीस सुरक्षा व्यवस्था पुरविण्यात यावी.

सदर परिपत्रक हे महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२३१२१९१४१६४११५२९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रा. वि. कुलकर्णी)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव.
४. अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत सर्व जिल्हाधिकारी.
६. अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
७. प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी.
९. सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेमार्फत सर्व महिला व बाल विकास अधिकारी.
१०. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई. यांचेमार्फत सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधिक्षक.
११. विशेष पोलीस महानिरीक्षक, महिला अत्याचार प्रतिबंध विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१२. निवड नस्ती/विशा-६.